

A GOETHE

20 de maig

Ja fa vuit dies que sóc a la zona més encisadora del Rin, i la mandra que el sol falaguer m'inocula m'ha privat de trobar un sol moment per donar resposta a la teva amable carta. Altrament, com es pot escriure aquí! L'omnipotència divina m'entra per cada finestra i s'inclina graciosament davant del meu esguard entusiasmada.

A més a més estic dotada d'una vidència meravellosa que em captiva el pensament. Si veig un bosc, el meu esperit percep alhora totes les llebres i tots els cérvols que hi salten d'una banda a l'altra; i si sento el rossinyol, de seguida sé quina pena li ha causat la lluna freda.

Ahir al vespre, ja tard, vaig anar fins al Rin; em vaig aventurar per un dic estret que du cap al centre del riu; a la punta sobresurten unes roques envoltades d'ones brunzents; amb uns quants salts agosarats vaig assolir la més apartada, que ofereix just l'espai per estar-hi a sobre amb els peus eixuts. Les boires dansaven al meu voltant; estols de corbs volaven per damunt meu, girant en cercle, com si volguessin precipitar-se des de l'aire; em vaig defensar contra ells amb un mocador que brandava per sobre del meu cap, però sense gosar mirar enlaire, per por de caure a l'aigua. Quan volia girar cua, em vaig trobar en un destret; se'm feia difícil entendre com havia arribat allà. Llavors va passar un bot minúscul, i li vaig fer senyals perquè em recollís. El barquer no acabava de refiar-se de la figura blanca que veia dreta al mig del riu amb els peus eixuts i que els corbs assenyalaven com la seva presa; finalment va arribar a capir com havia arribat fins allà i em va fer pujar a bord de la seva

canoà. Em vaig estirar a l'estreta post, amb el cel i les estrelles damunt meu; vam navegar encara una mitja hora riu avall, fins on ell tenia les xarxes penjades a la riba; des de lluny vam poder veure com la gent escalfava quitrà a foc viu i pintava les seves barques.

Que desapassionats que ens tornem quan ens trobem tan lliures i sols com jo a la canoa; com es vessa la serenor per tots els membres i ens ofega en nosaltres mateixos, mentre ens guia l'ànima amb el mateix silenci i la mateixa suavitat amb què el Rin guiava el meu petit vehicle, sota el qual no se sentia xipollejar ni una sola onada. En aquell moment no desitjava expressar davant teu els meus pensaments, com em sol passar, per tal que anessin a petar a la riba, com si fossin onades, i, revifats, continuessin fluint; no sospirava per aquells impulsos interiors dels quals prou sé que desvetllen misteris i obren tallers i temples a l'ardent esperit juvenil. El meu barquer, amb gorra vermella i en mànigues de camisa, havia encès la seva pipeta. Li vaig dir: «Senyor capità del vaixell, feu una fila com si el sol us hagués volgut calcinar fins a convertir-vos en armadura.» «Sí», va dir ell, «ara m'estic assegut a la fresca; però ja fa quatre anys que porto tots els viatgers d'un costat a l'altre del Rin prop de Bingen,⁵⁶ i ningú no ha arribat tan lluny com jo. He estat a l'Índia, i allà feia tota una altra fila, els cabells em van créixer molt. I també he estat a Espanya; allà la calor no és tan agradable i vaig haver de patir moltes fatigues: em van caure els cabells i em va quedar un cap d'escarola ennegrit. I aquí al Rin tot canvia altra vegada: el cap se'm torna blanc. A l'estranger tenia penes i treballs que un home amb prou feines pot suportar, i quan tenia temps podia dormir vint-i-quatre hores seguides al ras, encara que plugués i llampegués. Aquí de nit no dormo ni una hora; qui alguna vegada ha tastat el mar obert no pot trobar gust a travessar tots aquests polonesos i aquests holandesos de cabells de

panotxa d'una banda a l'altra del rec; i encara que hagi de nedar tot el Rin avall sobre les meves magres costelles, he d'anar-me'n d'un lloc on no hi ha res que faci riure o sospirar.» «I doncs, ¿on voleu anar?» «Allà on ho vaig suportar més bé va ser a Espanya; m'agradaria tornar-hi, encara que hagués de ser igual de dur!» «¿Què us va fer tan feliç allà?» Va riure i callà. Vam desembarcar; li vaig dir que m'acompanyés a casa per poder-li donar una propina, perquè no duia res al damunt; però ell no va voler res.

De camí cap a casa vaig rumiar que tota la meva felicitat prové de tu; si tu no hi fossis, en aquesta Alemanya avorrida, en veritat també voldria baixar nedant l'interminable Rin sobre les meves magres costelles. La nostra àvia ens deia sovint coses excelses de les grans llumeneres d'Alemanya, però tu no eres entre elles; altrament m'hauria guardat de tu i t'hauries perdut el meu entusiasme. Mentre m'adormia encara em sentia gronxada en una dispersió dolça i despreocupada, i em feia l'efecte que t'havia de comunicar grans coses, i creia que només em calia voler-ho perquè la boca dels meus pensaments les expressés; ara, però, després d'haver dormit i somiat intensament, no puc fer res més que agombolar-me íntimament al teu record, a la teva afectuosa estimació; perquè si tu no em fossis, no sé què seria jo; el que és segur és que buscaria intranquil·la i agitada allò que ara ja no busco.

La teva nena

Quina sensació, estimat i únic amic! Quin vertigen! ¿Què és el que em vols dir, tresor meu encisador, de qui tot ho aprenc al fons del meu pit, que em lleva totes les cadenes que m'oprimeixen, que em guia cel amunt, cap a la llibertat?

Això és el que m'has ensenyat, que tot el que encadena el meu esperit no és sinó ignorància opressora; quan tinc por, quan no confio en les meves forces, només sóc ignorant.

El coneixement és l'òrbita celeste; el màxim coneixement és omnipotència, l'element de la felicitat; mentre no l'assolim, és com si encara no haguéssim nascut. Ser feliç és ser lliure; tenir una vida lliure, autònoma, l'alçada i la divinitat de la qual no depenen de la seva configuració; una vida divina en si mateixa, perquè tan sols conté el pur instint d'obrir-se; un florir etern cap a la llum i res més.

L'amor és l'instint d'obrir-se cap a la llibertat divina. Aquest cor, que vol ser percebut per tu, vol esdevenir lliure; vol sortir de la presó per entrar en la teva consciència. Tu ets el regne, l'estrella que ell vol conquerir per a la seva llibertat. L'amor vol conquerir de mica en mica l'eternitat, que com saps no s'acabarà mai.

Aquest desig, enllà, és la respiració que aixeca el pit; i l'amor és l'aire que bevem.

A través teu entraré en la vida immortal; l'amant entra a través de l'amat en l'àmbit diví, en la felicitat. L'amor és desbordarse en la felicitat.

Dir-t'ho tot, això és —i no res més— el meu ésser amb tu; el pensament és la porta que deixa sortir l'esperit; per allí s'escapa rabent i s'enlaira cap a l'ànima, a qui estima; s'instal·la al seu costat i besa l'estimada, i això és estretament voluptuós: sentir el pensament que inflama l'amor.

Tant de bo pugui conservar aquesta dolça avinença amb tu, en què el nostre esperit es toca; aquesta audaç heroïcitat que s'enlaira per damunt del destret i la preocupació, pujant per graons celestials, cap a aquests pensaments tan bells que sé que vénen de tu!